Siebzehnter Jahrgang. Jüdische Pester Zeitung. Erscheint 3-mal wöchentlich.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאט ערשיינט
דריי מאל וואכענטליך
אמאל, מיטוואך אונד שיינטאג
אונד קאסטט
פיר אסטערייך-אונגארן
גאנציעריג 8 גולדען אסטר. ווע.
האלביעריג 4 גולדען אסטר. ווע.
פיערטעליעריג 2 גולדען אסטר. ווע.

פרים איינלאנד
גאנציעריג 9 גולד. — קר. א. ווע.
האלביעריג 4 גולד. 50 קר. א. ווע.
פיערטעליעריג 2 גולד. 25 קר. א. ווע.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריירן.
אונד דער פרענומעראנד פון דעם בעזינגע מיט דעם עסטאנגע דעם ערסטען בלאטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
בודאפעסט.
ווייטצנער בולווער נומ' 29.
וואכען מאן אויך דיא פרענומעראנד-אנמעלדונגען צו ווענדען בעליעבע.

Nr. 56 זיעבצעהנטער יאהרגאנג בודאפעסט, פרייטאג א סיין התרמ"ה. Budapest, 15. Mai 1885.

צווייערליא מאגנאטען.

דאס פאן קראמאמן טיסא געשאפפענע גע־זעטץ איבער דיא רעגאלירונג דעס אבערהייזעס, דאס באלד צו פלייש אונד בלוט ווערדען ווירד, האט דער האטערען געזעללשאפטסקראפטסע אינזערעס לאנדעס איינען געוואלטיגען רוק געגעבען. אין אונגארן קאנגטט מאן בין הייטע נור א ווינ ע אריסטאקראטיע אדער ריכטיגער נור איינערליא מאגנאטען. דען באראנען, גראפען, פרייהערען אונד הערצאגען געגענטע פאללשטאנדיג, דאס זיא געבא־דען ווערדען, אים אויך געזעטצגעבער דיעזעס לאנ־דעס צו זיין. זיא זינד מיט פארדרעכטען אונד פרי־ווי־דיגען איינשטאמטעס צור וועלט געקאממען, אב זיא אויך פפלייכטען האטטען, אב זיא דיעזען פפלי־כטען אויך נאכגעקאממען זינד, דאנאך פראגטע גע־מאנד, גענוג, דאס זיא געבארען ווארדען.

דער מאכטיגע פרייהייططסרד, דער צו עגדע דעס פערגאנגענען יאהרהונדערטס אין פראנקרייך צו בריזיגן בעגאנן, אונד דער זיך דאנן איבער דיא מיططען שטאאטען איראאפא פערפפלאנצטע, דאס אויך בייא אונס דיא שיידעוואנד, וועלכע זיך צווישען אריסטאקראטען אונד געוואהנליכען מעגשענקינ־דערן עראבט, שטארק ערשططערט.

דער מאכטיגע פרייהייططסרד, דער צו עגדע דעס פערגאנגענען יאהרהונדערטס אין פראנקרייך צו בריזיגן בעגאנן, אונד דער זיך דאנן איבער דיא מיططען שטאאטען איראפא פערפפלאנצטע, דאס אויך בייא אונס דיא שיידעוואנד, וועלכע זיך צווישען אריסטאקראטען אונד געוואהנליכען מעגשענקינ־דערן עראבט, שטארק ערשططערט.

דאס דריאלליגאנסאהר האט אויך בייא אונס דיא פרייהיללינגען אונד פארדרעכטע דער אריסטאקרא־טען וועגענפעגנס, אונד איהנען גליידיג פפלי־כטען מיט אללען איבריגען בירגערן דעס שטאאטעס איפער־דענס. פרייליך וואר דיעזע גליידיגהייט דער רעכטע אונד פפלי־כטען בלאס אים גזעזטצע אינגעשפראכען, גזעזלשאפטליך, אים פראקטישען לעבען בעשטאנד אונד בעשططען נאך הייטע אינע דריטטע מיער דיא דען „אבגעבארען" פאן דען נוכ האבגעבארען טרעגנט. אבער אויך אים גע־זעטץ בעשטאנד נאך א ין פארדרעכט, דאס אים שططעללט אן דער גערירט געקיפפט וואר: דאס דרעכט דעס גזעזטצגעבערס.

אן דיעזעס פארדרעכט גון יחשططע דיא שטארקע האנד קראמאמן טיסא. דאך האט ער הגביא אינע איינגע מעטהאדע אין אנוועדונג געבראכט. זא לאנגע דיא פארדרעכטע בעשططען־וארען זיא אין געשיינגע דער גאנצען אריס־טאקראטיע אונד אלס זיא פערלארען גינגען, ווארען זיא פיר דיא גאנצע אריסטאקראטיע פערלארען. אים בעזטצע וויא אים פערלططסע דער פארדרעכטע האט עס אלזא גיגע אריסטאקראטיע געגעבען. קראמאמן טיסא אבער האט דיעזע אריסטאקראטיע צערריططסען אונד זיא אין צוויא טהיילע געטהיילט.

פאן גון אב וואר עס נאטירלך צוויי־ערליא באר־אנע. צוויי־ערליא גראפען אונד צוויי־ערליא פרים־טען געגען זאלבע. דיא מיططעלערע דעס אבער־הויזעס זור אונד זאלבע דיא עס נוכ וור. אין דעמעלבען מאסע, אין וועלכעם דער אינע טהייל פערלארען האט, אין דעמעלבען מאסע האט דער אנדערע טהייל געוואנגען. קראמאמן טיסא האט מיט אינעם וואהרט אינגע אריסטאקראטיע אינע דער אריסטאקראטיע געשאפפען.

דיא מאכט אונד דער אינפלוסס, דער בין עטצט אין דען האנדען פאן 900 מאגנאטען געדער־עלטגע וואר, דוכט עטצט אין דען האנדען פאן צווייהונדערט אונד עטלידען מאגנערן. אינע זאלבע מאכט אין דען האנדען וועגגער פעראיינגט בירגע אין זיך אממער אינע געוויططע געפאהר, אונד דיא מאכטע אונס אין דער אנגאריע ערפפלططסען געפאהר, אונד דיא געוואמטע 200 מאגנאטען. עס פאללען אללא וועג 629 מאגנאטען, אים דערען הייהע דיעזער טאגע 50 לעבענסלאנגליכע מיטגליעדער געוואהלט ווערדען.

אויסשططעללונגס-נאכריכטען.

בין צום טאגע דער ערפפנונג דער לאנדעס־אויططעללונגס האططע דיא אויططעללונגסקאמ־מיططאן אויף גרונדלאגע אמטליכער דאטען אויס־גגעגעבן: פיר בייططען 1,219,270 גולדען, פיר קאנא־לזירונג אונד וואططעריליططונג, וועגע אויפפططططע־גען, פארקזרונג, אמטצונג, גאז, אונד עלעקטריططע בעלייططונג, דעקאדירונג, אויגריططונג, קאנצלי־אויططאבען, דרוקמאططען אז ז ווי 418,390 גולדען, צוזאططען 1,637,660 גולדען. דיעזען אויططאבען ططططען שאן בין הייططע פאלגענדע אינגאططען גע־גגענאבער: פיר פלאططצעططططע פאן דען אויס־ططططעללערן, פיר דיא מעططططע פאן פאططען אונד שטאנקען, פערנער דיא מעططططע פיר דיא עריכטונג פאן קאפפע, אונד גאططططוזען, מדכ- אונד בעדר־הללען אונד דערגלייططען 210,000 גולדען, אויס־ططططططען וואר דען בין צום 11. דיעזעס פער־קייططططططע: אבאגגאططططططען א 12 גולדען 990 ططططططططע, אבאגגאططططططططען א 8 גולדען 10441 מאגאططططططען א 5 גולדען 133 ططططططططע, אויגריططططططططען קאططططططططען א 5 גולדען 215 ططططططططע, אויגריطططططططط

העפט דער מאָנאַסטיר־פּאָסט „מאַרגישדאַ סעמלע“ טהיילט פאָלגענדע אינטערעסאַנטע עפּיזאָדע אויס דער מינהייט דעם גראָסען פאַטריאָטען לודוויג קאָششוטה מיט. דער פאַטער „קאָششוטהס, איין זעהר געזוכטער אדוואָקאַט דעם זעמפּל ענער מאָמיטאַטס האַטטע געגען דען, וועגען זיינער גראָסען פּראָמינענץ איגד הילגעניט בערהמטען ראַבבי (ר׳ משה טיטעלבוים. דער בערהמטע פּרעדאָסטער דעם „שמח משה“. — דיא רעדאַקציאָן) איינגען פּראָצעסס איינגעלייטעט. וואָס דיא אורזאַכע דעם פּראָצעססעס וואר, אונד וואָרום ער זיך זאָ זעהר אין דיא לאַנגע צאָהל, איזט ניכט מעהר בעקאַנגט, גענוג דאַס וואָהרענד דעסזעלבען קאָششוטהס צווייא אַלטערען זאָהנע אונד באַלד דאַרויף קאָششוטה זעלבסט מיט דעם טאָדע אבגעגאַנגען. דיא ווּרדען וואָרען איבערצייגט, דאַס דער פּלאַטצליכע טאָד דעם פאַטערס אונד דער ביידען זאָהנע אין פאָלגע דעם פאָלגעס דעם הייליגען ראַבבי ערפאָלגט דיא. דאַס גלייכצייטיג אבער גיכט גוד דיא ווּרען, זאָדערען עס פאַנדען זיך אויך פּעלע כ ר י ס ט ע ן, דיא דיעזעס גלייכען בייפּליכטעטען; דענען פאַן נאָהע אונד פערן וואָרען אייך נאָך אָפּט קאַטהאָליקען אונד פּראָטעסטאַנטען צו דעם הייליגען מאַנן געוואַנדערט, דעסען פאַהרט קיש זיין געבעט וואַנדערער צו פערראָבע, וואָ אינפערראַלדען אנערקאַנגטען, זאָ לאַסט עס זיך אויך ערמאָרען, דאַס דיא וויטטוו קאָششוטהס מיט אידרעס איינגעגען נאָך אויסיג געבליעבענעס זאָהנע לודוויג צו דעם הייליגען ראַבבי פאַן אויהעלל אויל־טע, דאַמיט זיא דענזעלבען איסזאָהנע, אונד זיינען זעגען פיר אידר קינד ערבטטע, דער ראַבבי צאַנערטע אנפאַנגס דען וואַנזע דער וויטטוו צו ערפּלעגען, דאָך דיא זעלבען לעבען אונד דורכגיסטיגען געוויסטסיגע דעם קינדעס אינד זיינע איסעראַדענטליך קלוגען אנשויאַרטען אימשטיטמטען דען פּראָמטען מאַנן, אונד אינדעם ער זיינע האַנדע אויף דען קאָפּ דעם קינדעס לעגטע, שפּראַך ער דייט דען זאָטען: נתתה לראיך גם להתגיסם מפני קשט סלה (דו האַסט (אָ גאָטט) דיינען איסעראַלטען אינע פאָהנע גענעבען, דאַס זיא ענטפאַלטעט ווערדע אים נאַמען דעם דעכטעס אונד דער וואָהרהייט) דיא מטטער קאָششוטהס זאָלל דיעזען זאָטען דאַנן אין איהר געבעטבוך איינגעשריעבען האַבען, דער איהעלער ראַבבינער אבער האַט דעסהאַלב דיעזען זאָטען געוואָהלט, ווייל אין דעמזעלבען דאַס וואָרט קשט (קאָششוטה) פאַראַמטט, וועלכעס רעכט, וואָהרהייט בעדייטעט, אונד דער זאָטען וואָרידע וואָהרענד דעם פּריוויטסקאַמפּעס פאַן דען פּאַטריאָטישען ווּרען וויא פאָלגט איבערגעטצט: דיא האַסט דיינען איסעראַלטען איינע פאָהנע גענעבען, דאַס דיא ענטפאַלטעט ווערדע אים נאַמען דעם (קשט).

פּרענומעראַציאָנס־איינלאַדונג.

ווער ערוכען אינטערע געהרטען פּרענומעראַנטען, דערען פּרענומעראַציאָנס־טערמין; אַם 15־טען מאַי צו ענדע נעהמ (וואָס נאַנן דיי ט ליך אויף אידער „אדרעסס־שליפּיל“ אנגעצייגט איזט), איהרע פּרענומעראַציאָן נ י ט נ ס צו ערנייערן, דאַמיט דיא וויטערע פערזענדונג דער בלאַטטער קיינע שטאָרונג עלידיד.

אינד בטטען ווּר דיא אדרעסס דייטליך וויא פאָלגט אנצוגעבען:

Jüdische Pester Zeitung
Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

☞ נייא איינטרעטענדע פּראָנומעראַנטען ערהאַלטען דען אנפאַנג אינטערעס פאָלגענדען „לעאַה“ גראַטיס צוגעזענדעט.

נעשעפטסבעריכט.

געטרייד־געשעפט, וויצען וואר געסטערן פּעל צו מאַרקט גענראַנט, דער פּרעקעדר וואר גוט, 18000 מטרצ. וואַרדען פּעריקויפט. —

ווייצען: שהוים־ 100 מעטער־ 79,9 קילאָ —10, גולדען. 2500 מעטרצען־ 79,9 קילאָ 10,15 גולדען. 900 מעטער־צענטער 78,5 קילאָגראַם 9,90 גולדען. — 400 מעטער־צענטער 76. קילאָגראַם 9,90 גולדען. — 200 מעטער־צענטער 77,5 קילאָ. 9,70 גולדען. — — וויסענבורגער 100 מעטרצען־ 75,5 קילאָ 9,15 גולדען. נאַדראָגנגיישער 500 מעטרצען־ 79,4 קילאָ 9,52½ גולד. פּעסטער־באַרן 300 מעטרצ־ 77,3 קילאָ 9,40 גולד. — (אללעס פּער 3 מאָנאַטען.)

מוסטרוזן גיינ ½(6,27—6,30 גול. אלטע, — גול. האַפער. 7,25 — 7,40 גולד.

פּרעסבורגער שלאַכט־פּייעטמאַרקט. דער אייטרעטיג אויף דעם פּרעסבורגער פּיעטמאַרקט פאַם 11־טען ד. מ. בעטרוג 1515 שטיק. דאַפאַן וואָרען 1242 אונגאַרישע, — פאָלגישע אונד 237 דייטשע. דיא פּייעטע וואָרען: אונגאַרישע 51 — 63, גול. פאָלגישע —. גולד. אונד דייטשע 54 —63, גולדען. (אללעס פּער 100 קילאָ.)

ווייגער שלאַכטפּייעטמאַרקט. דער אייטרעטיג אויף דעם ווייגער שלאַכטפּייעטמאַרקט אם 11־טען ד. מ. בעטרוג 2569 שטיק. דאַפאַן וואָרען: 847 אונגאַרישע, 1179 פאָלגישע אונד 543 דייטשע. דיא פּרייזע שטעללטען זיך פּער 100 קילאָגראַם: אונגאַרישע מאַסט־כסען 51—62.50 גולד. פאָלגישע 51 — 57, גולד. אונד דייטשע 52 — 63. גולד.

פּראָנומעראַטאָרען וועראַנטאָר: מאַקס סאַבאָלטשי.

וויכטיג פּיר רעגאַרייגן־פאַכטער.

רום, שליטאַטשיי, טרעבעי, לעקאַרי אונד עסטיג ערלייגט מאַן אָהנע אַפּפּאַראַט בוללגנס מיט דען עסטיגען אונד אוטאַרישען אללען מאַן

אדנאַלד וואַטטעריך

בוראַפּעסט, מאַגאַזאַסטיג, גענוגאַנטע דעם אייר. מעסטעל, אַפּפּעריד פּערגער. דייוענבלאַוע, ווייגאַרעסס, גרוי־בערן, עגטווייגספּוליער. מיסטער גענעו אללע ווייג־קראַנכהייטען עגטע, פּערגע: דומבראַנאַס אונד ציטראַנגזאַפּפּ פיר נאַטעע־פּוללען. דאַנן: טיגטע, גלאַנגווייסע, וואַשבלייפאַרבע, מאַראַבוריד אונד קאַרבאַלקאַלק. ☞ פּרייזקוראַנטע אונד מאַנ־פּוללאַ־ציאָנסגיטער אין אללען שפּאַנען נראַטיס. 17—20

קאָנקורז.

אין דער דיעזיגען אייט. אַרטהאַדאָקסען גע־מיינדע זינד פאָלגענדע צוויי שטעללען פּער ווּרען סעפּטעמבער צו בעזעטצען: 1. דיא שטעללע איינעס פאַרצגלבען בעל תפילה, דער צוגלייך קוראַ, שוחט ובודק מומחה זין מוס. אָבענגראַהאַם 7 גולדען, דאַלבע שחיטה, געבסט פּרייער וואַהנונג אונד דען אבלבען עמאָלמעגטען; 2. דיא שטעללע דעס שמש, דער אייך בער תפילה, קוראַ, שוחט ובודק מומחה זין מוס. אונד אייך דיא איינקאַסטיגונגען דער געמיינדע צו בעזאָרגען האַט. אָבענגלייכער געהאַלט 5 גולדען, דאַלבע שחיטה, פּרייע וואַהנונג געבסט איבערגען עמאָלמעגטען. דעפּלעגטענדע מוסען לאַנגסטענס בין מיטטע יוני צוגעסטעלט פאַן דרייא אנערקאַנגטען אָרטהאַדאָקסען ראַבבינערן אין דען געפּערטיגטען פאַרשטאַנד איינגעדען; נור בערוגענע ווערדען אויס פּראָבעפאַרטאַג צוגעלאַסטען. דעם אקצעפּטירטען ווערדען 20 גולדען דייטשפּעזען פערגיטעט. — דער פאַרשטאַנד אין שאַלנאַ מאַריאָן.

קאָנקורז.

אין דער געפּערטיגטען געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס צייטגעמאַסען גיטען חזן מיט משרדים — דער צוגלייך עיפות־שחט זין מוס — מיט דעם יאָהרעסגעהאַלט פאַן 750 פּל. געבסט איבלבען עמאָלמעגטען זאָפאָרט צו בעזעטצען. בעווערבער אים דיעזע שטעללע מאַנגן אָהרע, מיט בעפאָהיגונגסצייגנגיסען אונד נאַכווייז איבער בייהערינג פערזענדונג פערזעהענען גענוכע דעם געפּערטיגטען פאַרשטאַנד איינגעדען. — אים פּראָבעפאַרטאַג ווערדען נור בעדיענט צוגלאַסען אונד נור דעם אקצעפּטירטען דייטשפּעזען פערגיטעט.

אינגאַר, אם 7. מאַי. 1885.

חיים קראַן
פּראָזעס דער אוט. אָרטה. אוט. קולטוסגעמיינדע.

קאָנקורז.

אין בעגאַטיגען איינען שיין זמיין דער צוגלייך דיא נאַטאַרשטעללע צו בעגלייטען, דיא מאַטיקען צו פּיהרען האַט אונד דער אונגאַרישען אונד דייטשען שפּראַכע אין וואָרט אונד שריפט מאַכטיג זין מוס. יאָהרעסגעהאַלט 300 גולדען, וואָהנונגסצייטשאַלע 60 גולדען געבסט נאַנצער שחיטה (150 גולדען בייליפּיג ווערטה). דעפּלעגטאַנטען וואַללען אָהרע צייגנגיסען פאַן 3 אונערקאַנגטען אָרטהאַדאָקסען ראַבבינערן בין מיט אלוה אין דען געפּערטיגטען פאַרשטאַנד איינגעדען, אונטער אנגאַבע אָהרעס אלטערס אונד אנגאַהל דער פאַמיליענגטאַנדליערד. דיא מאַנגען אייך צום פּראָבעפאַרטאַג אין דער ווערדען בלאַט ווערדען בלאַט דעם אקצעפּטירטען דייטשפּעזען פערגיטעט 10 גולדען דייטשפּעזען פערגיטעט. — 1—2

לאַשאַנין־טוגאַר, אַראַדער רוזנאַר, פּראָזעס.

פּרוכטפּרייז־אונד מעהל־פּרייז־טאַבעללע.

ווייצען	קילאָגראַם פּער פּרעקעטאַר	פּרייז פּער 100 קילאָגראַם
נאַדראָגנגאַרישער	74	8.85—8.95
„	75	9,05—9,—
„	76	9.15—9.10
„	77	9.25—9,20
„	78	9.35—9,30
„	79	9,40—9.40
„	80	—.——.—
פּעסטער־באַרען	74	9,——9.15
„	75	9,——9,30
„	76	9,25—9.40
„	77	9.35—9.50
„	78	9.45—9,60
„	79	9.55—9.70
„	80	—.——.—
וויסענבורגער	74	9.——9.15
„	75	9,——9.30
„	76	9.25—9.40
„	77	9.35—9.50
„	78	9.45—9.60
„	79	9,55—9,70
„	80	—.——.—
טהייס	74	8.25—9.10
„	75	9,25—9.40
„	76	9.35—9.50
„	77	9.45—9.60
„	78	9.55—9.70
„	79	9,65—9,80
„	80	—.——.—

פּרוכטע	קילאָגראַם פּער פּרעקעטאַר	פּרייז פּער 100 קילאָגראַם
קאָרן אלט	70—72	7.80—7.50
נעטס פּוטער	60	7.10—6,80
„ מאַיז	62	8.15—7.30
האַפער	75	7.45—7.15
מוסטרוזן באַנאַטער ניי	75	6.30—6.25
דעמטע אנדערער	73	6,20—6,25
הויזע	—	5.80—6.25

	וויצען	פּער	הערבסט	9,14
	„	„	פרי־יאָהר	—,—
	„	„		—,—
	מוסטרוזע	„	מאַי־יוני	6.19
	נעטסע	„		—,—
	האַפער	„	פרי־יאָהר	6.36
	„	„	הערבסט	—,—
	דעסס	„	אויני־סעפּ.	—,—

			זאַק מעהל
			נעטסער 0
	דער זאַק	„	1
	צו 100	„	2
	קילאָגראַם	„	3
		„	4
	מיט זאַק	„	5
	פּרייאַבאַטן	„	6
		„	7
		„	8
		„	8½
	שפּריטוס אלטע מעטראָדע פּרעסהעפע		
	„	„	קראַשאָבע

kr.	fl.
40	18
80	17
20	17
40	16
10	15
30	14
30	13
30	12
30	11
30	10
—	29
—	27

טוז־טאַבעללע פּאַם 12. מאַי

גולדקורז	fl.	kr.
דלגער־אַיין	100	
וויאַנאַר	5	83
עסטערייך־אונגאַרישע 8 גולדען אַרי.		
שטיק	9	85
דייטשע ריינסמאַרקען	60	95
20 מאַרק־שטיק	12	18
פאַנטיר־וועגר	1	25
לאָזע.		
1854־ער לאָזע 4־פּערצענט־שאַנאַר־לאָזע	125	—
1860־ער „ נאַנאַר	130	—
דעסעל „ אַרלנע	139	50
1864־ער לאָזע צו 100 גולדען	170	50
דעסעל „ 50 „	169	—
אונגאַרישע־פּרעטטענ־לאָזע צו 100 גולד.	116	75
מיילאַנער־לאָזע	119	75
לאָזע דעסענבורגער	43	—
פּרעטטענ־לאָזע	20	—
קרעדיט־לאָזע	175	75
קלאַר־לאָזע	42	25
לאָזע־באַנדעס־פּאַרטיע־לאָזע	114	50
אונגאַרישע־לאָזע	18	75
קלעטטענ־לאָזע צו 10 גולדען	19	—
קראַקויער־לאָזע 20	18	—
דער אונגאַרישען הויפּטשטאַדט־באַנאַר־לאָזע 40	46	—
פּאַלפי־לאָזע 40	40	—
דער אונגאַרישען אלגעמיינען באַנאַר־לאָזע 10	18	50
פּאַלפי־לאָזע 20	53	—
אַלגעמיינע־לאָזע 20	22	—
סט.־גענעזיאַס־לאָזע 40	48	—

לאָזע	fl.	kr.
סאַנאַנדער־לאָזע צו 20 גולדען	24	—
פּרעטטענער־לאָזע 10 „	131	—
דעסע 50 „	68	—
וואַרשעער־לאָזע 50 „	28	75
ווינער־שטיפט 20 „	26	50
ווינער־לאָזע 20 „	123	50
אַנטער־לאָזע פּרעמיע־לאָזע	—	—
פּרעטטענער פּרעמיע־אַנלעהן	33	50
ווערט־פּאַפּיערע.		
אונגאַרישע נאַלעהנונגען 4%	97	70
דעסעל צו 5%	—	—
אַסטר־לאָזע־נעטען שטיער פרייע	107	75
דעסעל „ „	92	25
אונגאַרישע פּאַסטיר־נעטען	102	75
שטאַטשער נאַנאַנטע	102	—
דעסענבורגער	100	50
נאַלעהנונגען	102	75
נאַרבונער	106	50
קרואַטישע אונד סלאַוטאָנישע	101	—
אונגאַרישע אינגענאַר־אַנלעהן	147	25
אינגענדענס־אַנלעהנען אַלגעמאַינע	96	50
פּאַלאַרבינסקי דער אונגאַרישען באַנדען		
קרעדיט צו 5% פּרעצענט	101	75
דער אונגאַרישען הויפּטשטאַדט־באַנאַ צו 5% פּרעצענט	94	50
דער אונגאַרישען אַלגעמיינען באַנדען		
קרעדיט־אַנשטאַלט צו 5% פּרעצ.	102	75
דער וויענער־באַנדען	97	50
נאַדר־אָסטרייכער 5%	96	25

Eigenthümer Wittwe Frau M. REIS. Verantwortlicher Redacteur MAX SZABOLCSI. Budapest. : 1885. Druck von Sam. Márkus, Grosse-Kronengasse Nr. 23.

דער הייזנסייט. ער נאלט איר אלס ווארעדטא־טער אונד פאן פעלדן מיילדן מאמען פראמטס כרים־טען הערביא. אים זיך פאן אים ווענגן צו לאסטן, אונד נון ווייזד פאטער ליבערמאנן אלס הילדער דער מאטהאלישן מוטטר פינדטן. אבטרינגנע ווידן האבען עס אבריגענס אוך דיזעס געבעטט אוך שאן ווייטער געבראכט. —

* (אן דער ערסטען פסחנאכט) דיזעס אהרעס וואורדע אן פען (מייטש הייסט שטארט דעס פעראינגטען ראיערליכס מאראלקא אונד דיא בערבעריא אן אפריקא) אין מורע (מא־דאגאסקאר) גזוגרען, וועלכער לאנגערע צייט אים דיענפערעל שאפצרען גינג. דערווערבע וואר פאללשטאנדיג בין צו דען אינגן אינגעזוללט, אונד צוייא שקלאוען פאלגטן אוהם דעשפערט־פאדל אן אינגער ענפפרינג. אינגע פעדזאגן וועלכע אן אוהם נאך דעסען עדזיינונג אינגע האהע פעדזאלכיס פערטהעטן, פאלגטן אוהם אונד אהרען נ אוהעם עשטינגן. דאס ער אן דען דאזיגעלכן פאלאסט איינקעהרטע, וואס זוכסטס ער דאס טאך דורך אינען פיזיאטשרים מעל אפפנעטן אונד אן דען הארעם אינזראם, עס אוהם וואהרשיילד, דאס עס דער פילטאן וועלכסס ווייזען, וועלכער זיך, אהנע אן דיא היי־זער, דערען מרכען — דיא עס בדיא דען אפריקא־נשען ווהנען אין דיעזער נאכט ווסטע אוהם — אפפען שאנדען, א נינגעזעטען, דיא צייטגענען דער ווידען אן דער סרדנאכט אנזוהען וואללטן. (מאדע־גער אזיאדיזם.)

* (אנגעהאכטע נגטר פפער) דאס הייזנגע באנהדיז ווארדע דעפאנ־נישטע דיעזער מאנע פיינגעזטיעלטן גיל־דען דיא דער שטארבנאראדע, זא נאאס אוהם נאכהיר דיא מוטטר דער טעפפער דער קעגי־לעי־שטאדט, דיא אוהם אהדע 1870 אונד 1881 נעמאכט, בין דייזע אבער גנכטבערהא־בען ווארדען, פעלליכס ווערדען דיא אינגע־מיטטער דער בעטרעפפענדען נעפאנגענען לאוט דורך דיעזע מיטיל אוך אידר גלוק אויפגעלד־זאס נעמאכט.

* (דיר נגאכרגנטען) אינגאר מאיגר אונד דיא באפפען, דיא צייא דעראקטארע אינגעס הארטארס אנטפעטטשטען בראטטעס אין ווייי, וואהדיי ווענגן פערבדי־מענס דעס אינטערנאטיאנס פערפאסטעס. — דיא מוטטער דעל שטיגלי־ען, דיעזעס ווייבל־בען מארטארא אין דראביא, דייס דעמנאכסט נאך ווייי אוס בים לאנגע אינגע פעדזאגיכע צייטאטטע, דיעפפ מיט אידרער טאכטער צו ערבשטען, ווערכע שטעללטע, אין ווערכען דיא מאנגינפאלטיגסטען ווערדען. ווען דער גראבאר־מיגען לאכטע דער קונגסט אונד אינדיס טרייג אינזוי־דע בלוטיגע אנזעהען. שטרטס איך אינס איין, אונד ווייד גלוכען צו טרייטען, אינען לעבערטען טייגס צו טרייטען!

נון גערארע אים! דיא דעהנגס זיך פאר אינו דיא דייבהאלטיגע מאראלקא. (פינסטעס פאטצעל־לאן) אייסשטעללונג דער ווערטבערדמטען פרמא פאראקשאאי פישער שאטי. וא בזוגלר דיא ואמטע־ליכען מוטטערדער דעס: מאנגסהייעס אינזיפפ געמאכט האבען, אונד דער דיט געסטערן דען טי־טעל אינגעס האפפרעפעראטען פוהרען דארף. דיא געפאסט, וועלכע אינזער גענאנגטער גלוכבנסגע־נאסטע ערצייגט, זוגר זא שאן אן פאדם פארבע אונד מאלרייא. דאסס עס אינגס שוער פאללט, דען וואגס צו אינטערדרוקען, דאס אינע אדער אנדערע צו בעזוטצען.

גיינגאבער אן אינגס גלאזקאסטען ערבלי־קען ווייד אינגען ווכבערגען אייפאטטן (אגס 3 שטיק־קען בעשטעהנדע) דען ווייד אין מוסטערווערק צו גענגען אונס בערעכטיגט גלוכבען: אומאמעדר אדם אוך דיא אייסשטעללונגסקאמטסיסאן דיעזער מיינונג צו דען שיגס, דא ער פאן אידר אנגעדרעפפט וואדרע אים דען הייסטטשטעפפער דער אייסשטעללונגס־לאסטערע צו בזוגלען. ווער מאג וואהל דער מיס־טער דיעזעס פראבטיערקעס זין? ווייד דיעזע דיא פרמא אונד פרייען אונד ווערדער אינגען וואהרקען גייזבענגענאמסען צו ערקענגען עס אוס דיעס דער דוטטרוך בעקאנגטע גאלדארבייטער זי גרינשטיין, אן דיעזער נאהע פינדען ווייד אלס דרייטטען אוס בונדע: דיא עפענוארבייט אלס גשטאמקע אונד קונסטאללע וואמטלונג פאן שטוקאבען דער פיר־מא בריידער גראנבשטאדטען.

ווייד שרייטען דער מוטטע דער האללע צו אונד שיגען דאך אויף צו דער פראבטפאללען דיע־ונגען אינגע, דערען מאגע זא עבען דיא האללע — דיא אין שטרים דען וואלד — דורבבריינגען. וואה־דענד אן אהדרע נאכטאללע מאגלטיגען אינשטיי־מענטע אינגעשטעללט ווד, דיא ווענן דער אינגע שייינגט, צו קלאפפען, קלינגען אונד בדומטען אנ־פאנגען.

אבער א נוער אינע ערהעבט זיך נאך האהער ווייט אובער דיא אינגעל הינגיס, צו דער גראבאר־מיגען לאטעדיג (זא נענגט מאן דיא פענסטער) דער לופפט, דיא אבען דיא אינגאבישע דראגע טראגט, דיא אינגס דער ווידרגעטטען שטרטע דער איס־שטעללונג בולדעס, אונד צו דערען פערזאלדונג 350 דוקאטען פערייינדעס וואדען ווד.

(פאדטעטצונג פאלגט)

דיא אפטער דער מאבאדא.

(וויסטאריטיר ראמאן אויס דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(142־טע פאדטעטצונג)

דאס מעסמאטעגט.

אויף ווייגנס שטרקאנען בעטטט לאג הוסטין דא מאר, דער אראבישע יאגן עוישטענס, גרייטוסטסאל ווייא דיא הוזאלוסען, פערוויסטעס ווייא דיא פראבדרען, דאס דענקמאל אייגער לאנג פערגאנגענען צייט. אייגע שאגע נאך אינטער בטוויאנגע ווייגיג דעס אבטעטעדטען יאהרהונ־דערטס, צו ווייגן הוסטין נאסס אראן דן דא מאגא. ווין שלוגר, ענטגס אין ווייבלאנגער נייט, ווייא ע. אונדערע דרינגענדיגר אבטטען צו פוטען דעס לאנגיס פלאטען גע־נאטטן, אייגע פייערליכע שטללונג לאג אונבער דער פע־זאנדטונג. אללגר אייגען הוגגען מיט נעשפאנגענר ערוואר־טונג אן דען ווגגען דעס הוגר דאראהרטגען. דאטטערגנגאוס פלאטטע אלטע אלטע נעגנגשפאנגע נגר דאס אנפרוגען דעס נייגנס שטען צו לוגגען. עס וואר אייגע פערקלאדונג אונבער דוגגע וואהרגנאדע נעגנגס נגלאטטן; דיא נגלגן שטרגגנגען מאלטען וואהרן ווייטער ווגגגנס, אונטס נגראבטעטע פרייטס נגוואדדען אונד אונבער אללע צייגע שטראטטע אייגע נגיג אבער דאהגדע וגגגנ.

„מייגע בריידער אונד פרייגדע!" וואטט ער ערגלוד, „וואגן דאס לוגגס דעס נגיגן מאגנס מאגגען צו לוגגטען בע־גגנגען ווגדד, ווגדדגע אוך מאן מגר נגגטס מעדר אלס דיא מאגגע הוללע אבאגע, ערגלוך אוגס דיא אגגס גגראאטטע, וגא מגגגע פלאטטע זיך לאגגגגגן אונד פרייא אונד מאבטע מיגגע פלאטטע זיך לאגגגגגן אונד מאבטע מאבטע

דיא מאטטערס בין יעטטע אינמאנלוך געמאכט האב־בען. — אין דער דייפערטאגאדי אנגעלעגעגהייט, וועלכע דער נייעדהאואר גערוטטהאט אלס בעגיטטס פערזאהרט צוזוגגעוגען האט, פאללטע געטטערן דיא מאנגלוכע קוגיג דאס אוטטייל, דאס דער גערוטטהאט, דיא אנגעלעגענהייט יא צו פערהאנדלען האבען. (עס האנדעלט זיך בעקאנגטליך אוס דען בעטיאדגאפפען אנ־גריפ, דען אנדרי וואהרענד דער נדדדהאואר פערהאנדלונג גענען דען אבדרטטאאטסאנדאלט־סוסטטטט עדואדד וויפדד ווטטטע.)

אונזערע אייסשטעללונג.

V.

ווייטר דורך אינע ע אייסשטעללונג. — עיסטער מאג,

מיט דעס הייטיגען בעריכטט בעגיننען ווייד איך: דייזע דורך דיא וויילט — דען אינע וויילט אים קלייגען איזט יא אינזערע אייסשטעללונג, — אונד לאדען איזט אינזערע געשאטצטע לעזער איך, אונ־זערע ווייגעפאדטען זין צו ווייללען.

דורך דאס דייפטטאד, פאר וויילכעס זיך 2 הוטטען בעפינדען, וא דיא אינטרעטטאדטען גע־לאוט ווערדען. בעטרעפטען ווד דען אינגערן רוס דעס אייסשטעללונגספלאטטעס, אונד בלוטען אונ־טללדרטדדד אייגיג אייגענלוכיגע שטעלען, אונד אין „אד!" דער בעיאנדדעדונג אונד אבערדאטטונ־גענדדיגד זיך אונזערעס בזוגן, אייגע מאדבגנטטאדט מיט קופפעלן אונד פערגאנדדעטען טרוטטען, מיט־טען אן אינגס אים בלומענבגעטען אונד דאוגען־געבטטען גגבלדדטען פאדקע דעגגס אים ואגנגע־גלאנגע שטראהלענד פאד אגנ: דאס בלוד אוגס אבער דוגן טאדטגס, טייגדגד אונד אבבד טייגגדגד פראהדד גגטטטמטטד מגגטטען דראגגגן אונד טיגגען זיך אן אגגס פאדאבגד: אונד אנדערע טייגגדגד ווטגגן אן דד. דעגגטט אונד לוגגס פאס אינגאנגגגד דוגגגדטען פפפגגגן גגגגגד אונד דד־טטאלדד, דד פאן אבגגן אן אינגגס דוגגן: „ווטגגד!" אן דעס מוזיקפאללאן פאדאבגד, פאן דיא דעדאס אינגע דוטטגדע מדד־טאדגדד שאללטן, דיא פאן אן אינגס דוגגן: גגן דוגגד ווטגגדגען ווגדדגן אונד דעד האדגן אוטטאדאגגע אונד פוגגגן גגגגגד גגגגגד.

„ווטגגד, ווטגגד!" אן דעס גראבגגן שפוגגגן בוגגגגגן פאדבגגד, דעפפגגן מאבטגגד דאפפגגד־טטדגדד אוס אגגגגגאדגגד מדדלאגגגן פוגגגדגגד דד־דד ערגדגטטגד גגד דד־אבפאבדלגגן דאבגגן.

פאד אוגס לוגגס גגן דעד גראבגגן שפוגג

* (א י ן מ ו ט ה י נ ע ר ל ע ב ע נ ס ר ע ט ש ע ר.) אין באַרשטעלונג פיעל אַן „9 די פאַן דעם שייַן נאַמענס „טעלעפ" דאס איז אַהרינגע קינד דעם שטיר־מאַנגעס אין דיא פלוטען דער דראַיא. דיא עלטערן דעם קינדעס איילטען איך דאס פערדרעק דעם שייַן אויגד בראַכען אין פערציילונגס־פאַלל אַמעריקאַנישע איס, אלס זיא אחר קינד אין דען זיילנען באַלד איפטרעטען, באַלד אינטערוגקען זאַהען, מעהרערע אין דער נאַהע דער דראַיא אי דער איינגאַהרן אַרבייטען דען טאַגאַרבייטען איילטען עגאַנאַלס הערבייא, טראַהטען אבער נעבעס צור ערעטטונג. דעם מיט דעם וכערען טאַרע קאַמפפענדען קינדעס. אים לעטטען איינגעבליק איילטע אינדעקס דער י י ד י ש ע מאַנאַטנער הערד מ י ב א ע ל ל א ו י אים דען אין דער נאַהע געלעגענען איינגעבאַהנמאַנאַטנען אויגד, אנגעקלידעט זיא ער יאַר, שפּאַנט ער אַנגע אינטערלעגונג אין דיא פלוטען, אויגד נאַך איינגען מינטען געלאַנג עס אַהם אויף, דאס ער־טראַנקענדע קינד צו ערגרייפען אויגד אנס איפער צו זעטצען, דאס קינד בעפאַנד זיך אין איינער אלס האַבסט געפאַרלעך בעקאַנגטען שטעללע דעם פלוסעס, „עפּראַהד עס איך נעפאַנד געראַנט דאס, אַהם צו הילפע צו איילען, דער מיטהיגע לע־בענס־דעטער אין פאַטער פאַן נין קינדערן; ער זעטצט זיך לעבען נינטרעפפאַיגער איפ שפּיעל, אים דאס לעבען איינעס אנשולדיגען קינ־דעס צו רעטטען, פאַר צייא יאַהרען האט דערזעלבע יאַהרגע הערד לאַיי איינען אַרטען מאַנן אים דען פלוטען גערעטטעט. אין בערדען פאַללען זיא דען דיא גערעטטעטען בריסטען, זיי זיגד בעגעריגע. מיט זיאַ פיר קאַמפענדאַר „פינגעס לוד בעגעריגע. מיט זיאַ פיר קאַמפענדאַר „פינגעס לענטעס" אונד זיגעס גליבען. דיא אים ערדער ער־לען טהאַט איינעס יודען אין פערבערגען צו מאַכען וויסען, דעזע טהאַט דעם יודען לאַיי אין באַרטש טעלעפ פערזעהען ווערדען, ווען דיא עס אינטער־דיעס אינטער זיך בריינגען קאַנגטען, דעזע טהאַט צו פערפאַפפענגליכען.

* (י י ש ט א נ ד ע א ן ז א ל א ע נ ג ר ס ע נ.) האבען אין דער לעטצטען צייט איינע איינגעטהיילטע יודיגע דורכגעמאַכט, וואַהרענד דער דאַרטיגע יודענגעמאַלדע אנ־זעלען אנדענגענס — יודאַיס נאַמען בעזאנדערס דער אדוואָקאַט, קאַרל ק א ו י א ט ש. דען נאַך פעלע — יודען וואַהרע אלס נינטשטדען — אלס דען גערעטטען פהרער אונד אלס דיא זעעלע דער נאַ־צען אנטעמטשען בעוועגונג בעטראַכטעטען. איינגעגיגען וואַהרען איהן אין פערשערגען שטעל־לען אנטשטען דער פלוגבלעדיגען באַנדען, אונד הערר קאַיאַט ציגטע זיך אין דער טהאַט איינגע

פאַלליעטאָן.

לעאה

היסטאָרישע ערצעהלונג אויס דער צייט קאַיזאַר קאַלאַסאַן'ס.

(8־טע פאָרטזעטצונג.)

דיא זאַנטע אין דעסען איינשראַנ עבען געקאָמען צו זיין, אים דער יונגפרויא זיין בערוהיגן איינצודרוקען, דאס ער זיך געטטען אַן דער דישען זייגנס טעמפּאַנגנס צו זאַלך אונגעכהרליכען בעטראַגען האבע הינריכטען לאַס־סען. ער בעריעט זיין פאַרגעהען אַן נאַנגער זעעלע, בי־טעט אים פערגעבונג, אונד ווירד עס אים אין צייכען דער פערגעבונג בעטראַכטען, ווען דיא יונגפרויא אים אינגע האַלוקרוזיג אנפערשטען וואָללטע, דיא ער אלס איין אמולעס (שוטצטשטעל) נינטט אַן זיך לאַסטען ווירד איך איינעס צוגע נעגען דיא פאַראַנגען, דען ער אין וועגען מאַנגן אנטרעטטען ווירדע.

גליכצייטיג צאַג קאַטאַ איינע שווערע נאַלדקעטטע הערפאָר, דיא דער רישטער פיר דיא בעטטעללטע אַרבייט געשיקקט. דיא שטאַללטע פיעלע אנדערע קאָסטבאַרע גע־שטיינד אונד דיא פראַכטגטטען נעוואַנדער אַן איינסיכט, ווען לעאה זיך דעם רישטער נעגענאַיבער נור איין וועגיג נעפאַלליג צייגען ווירדע.

אלס קאַטאַ איהר דיא קעטטע אים דען האַלז לעגען וואָללטע, ווערטעט לעאה עס אַב. אונד זאַגטע, דאס דיא קיין פערלאַנגען נאַך נעשטיינד אונד קאָסטבאַרען נעוואַנ־דערן טראַגען, דאס דיא יעדאַך דעם רישטער שאַן פערצייהען

שטאַרטפּזיקיס דר. אדאָלף ג ר א נ ע ר ע־יאַהרט. (בוידע זינד יודען). — מיינע פערעהרטען לעגע־סענער גליבענגענאַסטען, ווערדען מיר פיעללייכט דאס רעכט צוגעשטעהען, מיך אין קליין ווענ־פיר דיא אינטערעסען צו דיפען, דער בישטעלע האסס אונד דיא אינצאַהלונגען שטיבע, דענען איך יואַהרענד מיינעס דאַרטיגען אויפענטהאַלטעס פאַן נ י ב ט י י ד י ש ע ר זיטע אויסגעוועטצט יואַר, פערשטאַנדען מיר דאמאלס דיא בעזיהונגען, דאס מין דאַרטיגעס יטקען אין אהרעס אינטערעסס נכטס גאַנץ אינפיהטבאַר יואַר, יואס דיא זעלבסט פיעללייכט איך נאַך נכטס פערגעסטען האבען דיפ־טען. דיס לאַנגערע צייט שטעה איך יואַר דען עגערסעגער פערהאַלטניסטען פרעגע. נעשטאַנטע מיר עראַך דער אינערלעגונג אויסדרוק צו געבען, דאס זיא אינגען פאַטער ל י ב ע ר מ א נ ן מ י י ס פ ע ר ש ט ע ר נ ל צו ע ר ה ע ב ע ן נ ע ה א ל ט ע ן ה א ב ע ן. מאַנג דיא צוקנאַפּט דעזע מיינע אינערלעגונג לינגען שטראַפען!

* (א י ן „ח י י ל י נ ע ר" מ ש ו מ ר.) אין דער מאַנגענאַציאַן דער מאַרינאַרע אין דאס יעד־דען פאַרבערטיטענען געטראַפען, דען אינהט יאַהרע 1852 פערשטאַרבענען פאַטער ל י ב ע ר מ א נ ן מ י י ס פ ע ר ש ט ע ר נ ל צו ע ר ה ע ב ע ן נ ע ה א ל ט ע ן ה א ב ע ן. דער מאַנגען דיא צוקנאַפּט דעזע מיינע אינערלעגונג לינגען שטראַפען!

* (א י ן „ח י י ל י נ ע ר" מ ש ו מ ר.) אין דער מאַנגענאַציאַן דער מאַרינאַרע אין דאס יעד־דען פאַרבערטיטענען געטראַפען, דען אינהט יאַהרע 1852 פערשטאַרבענען פאַטער ל י ב ע ר מ א נ ן מ י י ס פ ע ר ש ט ע ר נ ל צו ע ר ה ע ב ע ן נ ע ה א ל ט ע ן ה א ב ע ן. דער מאַנגען דיא צוקנאַפּט דעזע מיינע אינערלעגונג לינגען שטראַפען!

* (א י ן „ח י י ל י נ ע ר" מ ש ו מ ר.) אין דער מאַנגענאַציאַן דער מאַרינאַרע אין דאס יעד־דען פאַרבערטיטענען געטראַפען, דען אינהט יאַהרע 1852 פערשטאַרבענען פאַטער ל י ב ע ר מ א נ ן מ י י ס פ ע ר ש ט ע ר נ ל צו ע ר ה ע ב ע ן נ ע ה א ל ט ע ן ה א ב ע ן. דער מאַנגען דיא צוקנאַפּט דעזע מיינע אינערלעגונג לינגען שטראַפען!

מאַנג נאַך דען ק־יאַיאַללען פאַר נעמאַנדען, דענען ער לאַנ ק־ראַנק דאַרנעדער אין פאַלגע מעהרערע יואַיגדען, דיא ער אין ענער שרעקענסנאַכט ער־האַלטען האבען זאָלל. לאַנגע שווענטע הערד קאַ־וואַטש אין געפאַהר מיט אין אונטערזוכונג געגאַנגען צו ווערדען, דאַך זייד ווייסען דאס דיא „הערדען" אבער־אַללד פערשאַנט געבליבען זיגד. קאַיאַטש זעלבסט נאַב אין אלס ער ווינג אנווענדיג אונ־טער דען פלוגדערען, נכט מעהר לייגען קאָנגטע, דאס ער אלס קאַמאַנדאַנט דער פיעלווערד „צוי ערעטטונג דער יודען" אס שייפלאַטצע ערשיעען זיא, דיא מאַן אבער ווינג אינטמען בעגעגענען צו אישטאַנד אונד אים בענאַבראַכטען אינגבריגע קאַמאַנד דערזיעגען אנטסטיטען קאָנגטע, יואַר מאַן נכט יואַהר געגיגט דעם צו גליבען, דעזער הערד קאַיאַטש אין נין ווינ געדיטער צו בעגיגטערטער פ ר י נ ד ד ע ר י ד ן. אונד ער פערפּ אלטע דיינג געלעגענהייט דעזער דינגער דינגער הערנפּרשאַפּט ווינ, יואַהר ווייט איסדריק צו געבען. דיא יודען אבער זינד בעקאַנגטלוס יואַהר שלעכטע גענגער, אין שא־נגס יואַרט אהרעס אנטסטען פיגרעס גענגטע. אים אללעס אינעבט אונד אללע בעגלייטענען פער־געסטען צו מאַכען, אונד אין דיא יואַלא־ענגערסענער יודען אינגען אַן, פיר הערדען קאַיאַטש פאַרגלד צו שיאַרמען. הערד קאַיאַטש אבער אונט נכט אים־וואַנגטס דער ווייטסטע לאַנגערער אין־יואַלעס גע־יואַרען, דאס צייגט דיא פאַר 4 טאַגען שטאַטטע פערגעגע בייגערטיטעטעריואַל. דיא יודען ענער־סענס שטטטען דיא אין מאַנן פיר הערדען דא־יאַטש, דער דען אין אין צים בייגעטיטטער פאַן ענגרסען ענייאַללע יואַרדע, (יואַנדערבאַרע יואַנ־לענ) אין דען טייגען מאַנגן דיא דען קראַיאַל־לען נעפאַללע יואַרען, אונד דיא אין אין מטטטען דער יואַלא ענגרסענער גליבענס־גענאַסטען אין אנגס־טען אונד באַנגען פערלעבטטע, האַטטע אין עס גע־יטטס עהער פיר מאַגליך געהאַלטען, דאס דיא מאַר־מאַראַטטענעטע נעטיגדע אישטאַנד צו אַרדעס דאַבבגער ענייאַללע. אלס דאס לד דיא יואַלא ענגרסענער יודען אין זא כרעגער צוס פיר הערדען מאַרל קאַיאַטש, דער אלס דער אַרדענבער אללעס אנגלייכעס בעטראַכטעט יואַרדע, יודרדען בע־נטטערן קאָנגען.) דאַך עס אוט אינמאַל געשטאַנ־אונד מיט דען טהאַטאַבען מיס מאַן רעבען, ווי־דאַטשאַרדען אלאַ, דאס אין יואַלא ענגרסענ דער אללרבענגטטערטטטע יודענפרייער, אַרייאַטאַט קאַרל קאַיאַטש, אין פאַלגע אייפגען קאַרטעס. קעטיגענס דער דאַרטיגען יודען אין בריגעטיטע־טער ענייאַללע יואַרדע גליבענטיטע יואַרדע צוס סענאַטאָר הערד אוטע ב ר ו י נ ש ט י י ן. צוס

פאַלליעטאָן.

לעאה

היסטאָרישע ערצעהלונג אויס דער צייט קאַיזאַר קאַלאַסאַן'ס.

(8־טע פאָרטזעטצונג.)

דיא זאַנטע אין דעסען איינשראַנ עבען געקאָמען צו זיין, אים דער יונגפרויא זיין בערוהיגן איינצודרוקען, דאס ער זיך געטטען אַן דער דישען זייגנס טעמפּאַנגנס צו זאַלך אונגעכהרליכען בעטראַגען האבע הינריכטען לאַס־סען. ער בעריעט זיין פאַרגעהען אַן נאַנגער זעעלע, בי־טעט אים פערגעבונג, אונד ווירד עס אים אין צייכען דער פערגעבונג בעטראַכטען, ווען דיא יונגפרויא אים אינגע האַלוקרוזיג אנפערשטען וואָללטע, דיא ער אלס איין אמולעס (שוטצטשטעל) נינטט אַן זיך לאַסטען ווירד איך איינעס צוגע נעגען דיא פאַראַנגען, דען ער אין וועגען מאַנגן אנטרעטטען ווירדע.

גליכצייטיג צאַג קאַטאַ איינע שווערע נאַלדקעטטע הערפאָר, דיא דער רישטער פיר דיא בעטטעללטע אַרבייט געשיקקט. דיא שטאַללטע פיעלע אנדערע קאָסטבאַרע גע־שטיינד אונד דיא פראַכטגטטען נעוואַנדער אַן איינסיכט, ווען לעאה זיך דעם רישטער נעגענאַיבער נור איין וועגיג נעפאַלליג צייגען ווירדע.

אלס קאַטאַ איהר דיא קעטטע אים דען האַלז לעגען וואָללטע, ווערטעט לעאה עס אַב. אונד זאַגטע, דאס דיא קיין פערלאַנגען נאַך נעשטיינד אונד קאָסטבאַרען נעוואַנ־דערן טראַגען, דאס דיא יעדאַך דעם רישטער שאַן פערצייהען

דער רישטער ווייטער פיר דיא עטפּפאַנגען וואָללטע, אונד דיא דיא זא פערפּהרטייט צו ווירדען זיך בעטטיגען, דיא נור אין דען אללגעמעטהר דעם לאַסטעס נעטיגטער פיר, יעל צו שולדען פערמאַג. דיא דיא בעיואַנדעס אונד בע־נוידעס וואַרען, ווען דיא שטראַלנד פאַן שאַנהייט. נאַך אונד וווּעלכן. אין סאַטט אונד ווירד נעהאַלטן, אס איטט דעם אנדערן רישטערן — שאַנן אנגעס דורך דיא ווייטען דער עהרגעדעטטטן הולדיגונגען מעגגע אייגענ־וואַנדעלן ווירדע: איינע עהרע, נאַך דער זיך דיא פאַרגעפּס־טען בריגעטאַטטער פערגעבעטטע ווענען, דיא וועלכטע פיע־לען אַן שולדען פיילען אלס האַנטטטע צעיל פאַרשיעדע־ — דיא דיא אנדערנאַללס נינט גוט שטעהען קאָנגע־דאַסס דאס עדלע נעטטיגט דעם רישטערן זיך נינט דורך לעאה שטאַרזיגן פערלעטטע פיילען, אונד צו דער פירנטאַראַטטען דאַנג הייריטטען לאַסטען קאָנגטע. דיעס אללעס מאַנג דיא וואָהל בערדענקען, אונד דיא קאָסטבאַרע פערלע דער רישטערלינען לעבע יטרישטיס נינט אין דען שטיינ דערפאַנג. דיא, קאַטאַ, ווערדע אס נאַכטטטע מאַנג ווירדערקאָמטען. אונ זיך אייגע דאַסטענטלוך נינטטעגע אנטוואָרט צו דאַלען.

„ווישטאַרע דיר דיא מיהע דעם ווירדערקאָמטענס!" דיעס לעאה. „איך נעראַיג נינט צו דענענען. דיא אירדי־שע פאַרטיילד דאַלבע נעגען דיא פאַרטיטטען דער טו־נענד אונד עהרע דאַנדעלן; איך ווירדע נינטטע יטאַנדען לעבע דייטעלן, אונ איטטלען פטטען אונד גליטטענדען פרוט־טעאַנד צו עראַלאַנגען.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)